

Multidisciplinaire aanpak werpt vruchten af

Specialist in teamwerk

In steeds meer vakgebieden is multidisciplinair werken de standaard. Toch wordt deze benadering nog niet overal structureel verankerd in de opleiding van aios. In het Antoni van Leeuwenhoek gebeurt dat wél.

Het idee om 'briljante eenpitters' op te leiden is verouderd, vindt opleider medische oncologie bij het Antoni van Leeuwenhoek in Amsterdam Jacqueline Stouthard. 'De grenzen tussen specialismen vervagen en binnen medische teams werken steeds meer specialisten samen. Zo zie je tegenwoordig bij vrijwel alle specialismen die betrokken zijn bij complexe aandoeningen, dat patiënten multidisciplinair worden besproken en behandeld. Het is daarbij belangrijk om optimaal gebruik te maken van elkaars kennis en kunde. De vraag is echter hoe je dat vertaalt naar de opleiding. Mijn visie is om aios zo op te leiden dat zij de best denkbare bijdrage kunnen leveren binnen een multidisciplinaire samenwerking.'

Van goed naar excellent

Een belangrijke bouwsteen hierbij is competentiegericht opleiden. Daarbij is het vooral zaak om te kijken welke

sterke competenties de aios verder kan ontwikkelen, vindt Stouthard. 'Als je kijkt naar de zeven CanMeds-competenties is het van belang dat de aios op alle zeven onderdelen een voldoende scoort, maar het gaat er met name om dat hij zijn sterke kwaliteiten verder verdiept: van goed naar excellent. Het opleiden van een medisch specialist kost tonnen, dus moet je opleiden om die waarde ook naar boven te halen.'

Daarom probeert Stouthard bij de zes tot acht aios die ze per jaar opleidt, de kwaliteiten van elke individuele aios naar voren te halen. 'De één is een sterke analytisch denker, terwijl een ander waanzinnig goed kan organiseren of juist enorm veel kennis heeft van een bepaald onderwerp. Van jouw specifieke kwaliteit gaat je toekomstige maatschap veel plezier van hebben, zeg ik dan. Zicht op je eigen competenties haal je nu eenmaal niet uit boeken.' ▶

V.l.n.r.: Aios Amy de Haar-Holleman, opleider Jacqueline Stouthard en aios Annemiek Nijhof:

'Zicht op je eigen competenties haal je niet uit boeken'

‘Door een kijkje te nemen in de keuken van een ander, leer je elkaars taal te spreken’

De Federatie en multidisciplinair opleiden

De zorg is voortdurend in beweging en daarmee ook het beroepsprofiel van de medisch specialist. Dat vraagt om een visie op toekomstbestendige medische vervolgopleidingen. Zowel het visiedocument *Opleiden is vooruitzien* van de Raad Opleiding als het visiedocument *Medisch Specialist 2025* besteden aandacht aan interprofessionele samenwerking. In de Raad Opleiding is in januari besproken hoe interprofessioneel opleiden in de dagelijkse praktijk kan worden gestimuleerd. Er zijn namelijk al verschillende initiatieven waarbij zorgprofessionals intra- en extramuraal met elkaar samenwerken rond bepaalde patiëntencategorieën. Een voorbeeld hiervan zijn de zogeheten zorgpaden waarin de betrokken zorgverleners samen het zorgproces voor een specifieke groep patiënten beschrijven. De Federatie stimuleert dergelijke initiatieven en wil de uitkomsten breed delen.

Die benadering levert zowel op individueel als op teamniveau veel op. ‘Voor de individuele aios helpt het om zich beter te profileren op de arbeidsmarkt, en om te weten in wat voor team je het beste past en op wat voor manier je een team verder kunt brengen. Terwijl de jonge specialist met een sterk organisatie-profiel eerder zal solliciteren bij een organisatie die net een fusietraject ingaat, kijkt de aios met een voorliefde voor wetenschap liever nog even verder naar een academische baan.

Andere denkwerelden

Competentiegericht opleiden is dus geen doel op zich. ‘Het is vooral een bril die je kunt opzetten om het gedrag van mensen beter te beschrijven en teams beter te laten functioneren. Sinds kort bieden we aios een *Insights Discovery*-workshop, waarmee ze beter inzicht in zichzelf en collega’s krijgen. Ze ontdekken de voorkeuren van gedrag en staan stil bij kwaliteiten en valkuilen. In de workshop leren ze ook om af te stemmen op en verbinding te maken met anderen om zo sterkere en effectievere samenwerking te ontwikkelen.’

Naast discipline-overstijgend onderwijs krijgen aios in het Antoni van Leeuwenhoek ook de gelegenheid om een steeds actievere rol te spelen in het

'Samenwerken bungelt vaak nog onderaan'

Als aios heb je veel profijt van een multidisciplinaire benadering in de opleiding, merkt 5° jaars internist-oncoloog in opleiding bij het Antoni van Leeuwenhoek Annemiek Nijhof.

'Iedereen vindt samenwerken belangrijk en het is een competentie, maar er zijn in de opleiding geen concrete afspraken over gemaakt. In de praktijk krijgt het onderwerp dan ook niet veel aandacht; het bungelt als het ware onderaan het prioriteitenlijstje. In het Antoni van Leeuwenhoek is dat anders. Je bepaalt welke multidisciplinaire praktijkervaringen voor jou zinvol zijn. Zo kun je een radiotherapiestage volgen of met een chirurg meekijken. Daardoor snap je beter wat een ander doet, of waarom een chirurg iets niet wil opereren. Het zorgt bovendien voor een betere werkrelatie onderling.

Jacqueline Stouthard stuurt erg aan op het verdiepen van je sterke competenties. Die steun zouden aios meer moeten krijgen vanuit opleiders en opleidingsgroepen. De houding zou meer mogen zijn: wil een aios een relevante ervaring opdoen, dan kijken we hoe we dat kunnen faciliteren.'

multidisciplinair overleg (mdo). Stouthard: 'Zo vraag ik om, behalve eigen patiënten in te brengen, ook de bespreking voor te zitten en 'alle' patiënten voor te bereiden. Als specialist ben je geneigd om vanuit je eigen perspectief naar een patiënt te kijken; nu moet de aios zich verdiepen in andere denkwerelden. Zo krijgt iemand de kans zijn kennis verder te ontwikkelen en wordt het mdo een opleidingsmoment.'

Elkaars taal spreken

Daarnaast krijgen aios veel individuele ruimte om ervaring op te doen in het functioneren binnen teams. Dat begint bij met elkaar werken als team. Stouthard: 'Zo maken aios samen hun roosters, verdelen ze zelf de stages en zitten ze bij elkaar in één ruimte.' Verder is Stouthard een groot voorstander om aios op verschillende afdelingen mee te laten lopen. 'Om echt multidisciplinair samen te werken, is kennis van elkaars specialisme belangrijk. Dat kan door mee te lopen op verschillende poli's, mee te kijken bij operaties van eigen patiënten of ministages te volgen, bijvoorbeeld bij radiotherapie. Door een kijkje te nemen in de keuken van een ander, leer je elkaars taal te spreken: je weet als oncoloog bijvoorbeeld beter wat de chirurg of radioloog te bieden heeft. Dat maakt je bijdrage binnen een multidisciplinair team sterker én het komt de patiënt ten goede.'

'Het is fijn om van andere specialisten te leren'

Intensief samenwerken met verschillende specialisten is voor iedereen wenselijk, vindt 5° jaars internist-oncoloog in opleiding bij het Antoni van Leeuwenhoek Amy de Haar-Holleman.

'Toen ik net met mijn opleiding begon, had ik mijn mamma-stage. Ik vond het moeilijk om borsten goed te onderzoeken, want ik voelde overal knobbels. Dat is het klierweefsel. Ik kon toen meelopen met een verpleegkundig specialist, die dit onderzoek aan de lopende band deed.

Het is fijn om van andere specialisten te kunnen leren. Ervaring in het multidisciplinair samenwerken doe ik bijvoorbeeld op tijdens de mdo's. Je moet je beperken tot de hoofdpunten, zonder informatie verloren te laten gaan. En je moet heel concreet je vraag over de patiënt stellen. Dat vind ik nu nog lastig. Daar had ik vanuit de opleiding beter op voorbereid willen worden.'

Tot slot stelt Jacqueline Stouthard dat je van 'multidisciplinair werken' een *Entrustable Professional Activity* (EPA's) zou kunnen maken. 'Naar mijn mening is het zinvol om een aparte EPA 'multidisciplinair werken' in te richten. Daarin kun je toetsen op kennis, kunde en gedrag: kennis over eigen en aanpalende vakken, vaardigheden als in een mdo hoofd- en bijzaken kunnen onderscheiden en goed kunnen luisteren, samenvatten, overtuigen en incasseren, en gedrag. Denk bij dat laatste aan respectvol en reflectief zijn of onderscheid kunnen maken tussen zaak en persoon: een collega kan zich als hork gedragen, maar professioneel sterke ideeën hebben. Als je zo werkt, komt het gedeelde belang dat je hebt in een multidisciplinair team – samen de beste zorg voor de patiënt – al in de opleiding voorop te staan.' ●